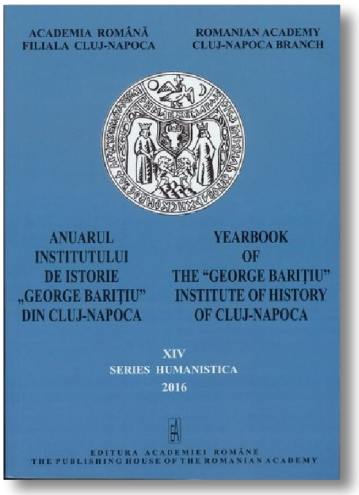

ISSN 1584-4404

Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca
Series *Humanistica*

humanistica.ro

Firma de exercițiu nivel I, metodă de simulare a activității firmelor reale

Nora Codruța Curta

How to cite this article:
Curta, Nora Codruța (2016) *Firma de exercițiu nivel I, metodă de simulare a activității firmelor reale*, Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca, Series Humanistica, Vol. 14, pp. 131–141. DOI: 10.5281/zenodo.22966519

© 2016: The Publishing House of the Romanian Academy.
Humanistica Yearbook is published online since 2003.
Submit your article to Humanistica Yearbook: secretariat.dcsu@acad-cj.ro

FIRMA DE EXERCIȚIU NIVEL I, METODĂ DE SIMULARE A ACTIVITĂȚII FIRMELOR REALE

Nora Codruța Curta

Liceul Tehnologic „Al. Borza" Cluj-Napoca

Abstract: *LEVEL I TRAINING FIRM AS A METHOD OF SIMULATING REAL BUSINESS FIRMS. This paper presents a group of teachers' synthesis efforts to implement and test exercise firm level I as a method of simulating real business firms for high school students. We designed and described this method as a result of our experience in teaching economic disciplines and practical internships. In essence, the method is based on implementing the principle of "learning by doing" and simulated business environment in the classroom, enrolling in the new methodology of teaching and learning entrepreneurship.*

Keywords: *exercise firm, key competences, learning by doing, simulating real business firms.*

INTRODUCERE

Firma de exercițiu[1] nivel I este prezentată ca și concept pe pagina de web a Centralei Firmelor de Exercițiu din România − *ROCT*[2], sub diferite denumiri: birou de învățare, firmă de exercițiu nivel I, firmă de exercițiu „cutie de pantofi". Pentru a facilita exprimarea și, respectiv, implementarea modelului firmei de exercițiu nivel I, așa cum l-am propus noi, am convenit să folosim denumirea de „mini-firmă de exercițiu".

Pe aceeași pagină de web a *ROCT*, sunt prezentate sumar caracteristicile acestui tip de firmă de exercițiu (tabelul 1), precum și faptul că „se folosește la clasa a X-a, ca etapă premergătoare pentru simularea activității firmelor reale prin intermediul firmelor de exercițiu nivel II, respectiv nivel III".

Pe pagina de web a ROCT nu se face nicio mențiune despre modul în care poate fi implementată metoda firmei de exercițiu nivel I.

[1] În această lucrare, pentru termenul „firmă de exercițiu" se folosesc abrevierile f.e. și F.E

[2] Sursa: www.roct.ro/firme-de-exercitiu/concept

Tabelul 1

Caracteristicile mini-firmei de exercițiu

• model închis, bazat pe un joc planificat; • fluxuri fictive de produse şi bani; • nu există contacte sau relații cu exteriorul; • funcționează numai pe durata unui an şcolar;	• situațiile de învățare sunt inițiate şi adaptate de profesor; • activitatea are loc în sala de clasă; • se lucrează pe grupe de elevi.

Sursa: www.roct.ro/firme-de-exercitiu/concept

IMPLEMENTAREA CONCEPTULUI DE MINI-FIRMĂ DE EXERCIȚIU

Din experiența noastră, am constatat că trebuie respectate următoarele etape:

1. crearea mediului virtual pentru firmele de exercițiu (organizarea clasei în mini-firme de exercițiu);
2. funcționarea mini-firmelor de exercițiu;
3. evaluarea rezultatelor;
4. rotația posturilor.

Etapele 3 şi 4 se pot repeta ori de câte ori este necesar pe parcursul anului şcolar.

Prima etapă, care constă în *organizarea clasei în mini-firme de exercițiu*, este esențială pentru implementarea conceptului de firmă de exercițiu nivel I.

Mediul virtual de afaceri al clasei este autonom şi funcționează în cadrul clasei de elevi. Cuprinde mai multe mini-firme de exercițiu, care îşi desfăşoară activitatea în 4-5 domenii conexe, alese din domeniul de specializare al clasei. Scopul creării acestor mini-firme este acela de a le permite elevilor să utilizeze competențele dobândite la orele de specialitate, precum şi competența digitală, de care ei dispun.

În modelul propus de noi, o mini-firmă de exercițiu este formată din patru departamente, şi anume: achiziții, vânzări, contabilitate şi resurse umane. Este recomandabil ca fiecare mini-firmă de exercițiu să fie formată dintr-un grup de patru elevi, repartizați câte unul pe fiecare dintre departamentele menționate anterior. O mini-firmă de exercițiu interacționează atât cu celelalte mini-firme de exercițiu din cadrul clasei, cât şi cu profesorul. Reprezentarea schematică a mediului virtual de afaceri al clasei cuprinde patru mini-firme de exercițiu, A, B, C şi D, a căror activitate este coordonată de profesor (vezi figura 1).

Din punctul de vedere al profesorului, organizarea clasei în mini-firme de exercițiu înseamnă, de fapt, organizarea pe grupe de lucru, fiecare grupă având în componența sa un număr (optim) de patru elevi. Pentru a face acest lucru, profesorul poate folosi mai multe metode, specifice gândirii critice, pe care le-am prezentat în auxiliarul curricular realizat de noi (Petruşel, Curta & Iftinca, 2014, p. 16-18), şi anume:

- „unul stă, trei circulă”;
- „amestecarea”;
- „amestecați-vă/înghețați/formați perechi”;

- Metoda „pescăruşilor şi a delfinilor”;
- Metoda cartonaşelor colorate.

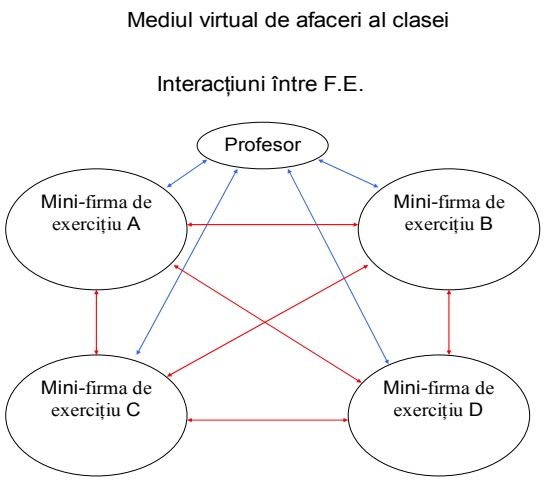

Figura 1. Reprezentarea schematică a mediului virtual de afaceri al clasei[3]

În *etapa a doua, funcționarea mini-firmelor de exercițiu* înseamnă realizarea interacțiunilor dintre acestea. Interacțiunile dintre două mini-firme de exercițiu A şi B au la bază relația client − furnizor. Astfel, o primă serie de interacțiuni apare atunci când firma A este furnizor pentru firma B, iar aceasta joacă rolul de client pentru firma A. După aceea, rolurile se inversează, firma A devenind client pentru firma B, care este furnizor la rândul ei (vezi figura 2):

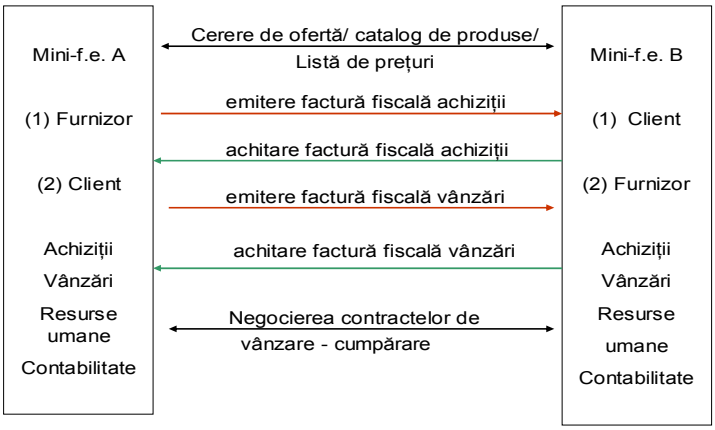

Figura 2. Schema interacțiunilor dintre două mini-firme de exercițiu A şi B.

[3] Desenele au fost concepute de subsemnata şi tehnoredactate pe calculator de prof. Corina Anamaria Iftinca.

Pentru îndeplinirea sarcinilor de lucru primite de la profesor în cadrul situațiilor de învățare (propuse în auxiliarul curricular menționat anterior), elevii care ocupă cele patru posturi din cadrul mini-firmei de exercițiu interacționează între ei, aşa cum este reprezentat în figura 3.

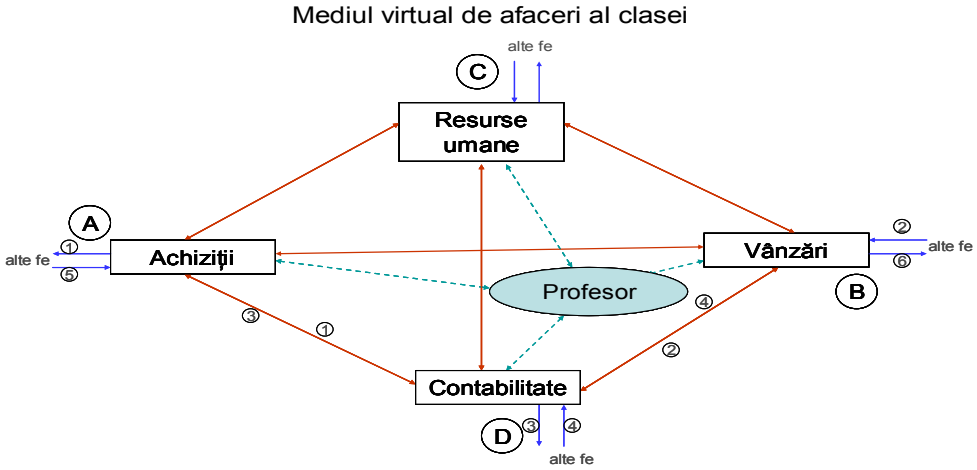

Figura 3. Schema interacțiunilor din cadrul mini-firmei de exercițiu.

Notații:

Ⓐ Achiziții:
- cereri de ofertă;
- negociere contracte achiziții;
- primire facturi de achiziții;
- întocmire note de recepție;
- fişe parteneri.

Ⓑ Vânzări:
- ofertă de produse şi servicii (comenzi);
- negociere contracte de vânzări;
- emitere facturi de vânzare;
- fişe parteneri(clienți).

Ⓒ Resurse umane:
- contracte de muncă;
- fişe de pontaj;
- fişa postului;
- evidența angajaților.

Ⓓ Contabilitate:
- înregistrare facturi;
- calcul salarii;
- achitare/încasare facturi;
- întocmire evidență contabilă;
- evidență furnizori;
- evidență clienți.

În auxiliarul curricular pe care l-am publicat pentru a veni în sprijinul profesorilor care vor să implementeze la clasă modelul firmei de exercițiu nivel I,

am descris departamentele care fac parte din structura organizatorică a mini-firmei de exerciţiu, precizând activităţile care se efectuează în cadrul fiecărui departament şi documentele care trebuie completate de elevi în cadrul activităţii mini-firmei de exerciţiu. Totodată, am prezentat şi organizarea procesuală a activităţii unei mini-firme de exerciţiu (Petruşel et al., 2014, pag. 22-24).

Văzută din punctul de vedere al elevilor, evaluarea trebuie să ia în considerare următoarele aspecte:

- aplicarea cunoştinţelor de specialitate;
- munca în echipă;
- munca individuală;
- asumarea răspunderii pentru sarcinile de lucru primite.

Evaluarea rezultatelor este cea *de-a treia etapă* în implementarea modelului firmei de exerciţiu nivel I. Evaluarea trebuie să se facă înainte de rotaţia posturilor şi să ţină seama atât de punctul de vedere al elevilor, cât şi de cel al profesorului.

Din punctul de vedere al profesorului, este importantă evaluarea deprinderilor formate la elevi şi identificarea punctelor slabe din activitatea mini-firmei de exerciţiu, pentru a le înlătura şi a îmbunătăţi activitatea acestora. Practic, evaluarea muncii elevilor a ţinut seamă de următoarele criterii (Curta, Petruşel & Iftinca, 2014):

- corectitudinea completării documentelor primite pe parcursul desfăşurării activităţii;
- răspunsurile date profesorului;
- implicarea în rezolvarea sarcinilor primite de la profesor.

Rotaţia posturilor (ultima etapă) are loc la anumite intervale de timp (stabilite de profesor) şi constă în schimbarea locurilor de muncă în cadrul grupei de lucru, respectiv al mini-firmei de exerciţiu, pe parcursul anului şcolar. Este recomandabil ca rotaţia să se efectueze cel puţin o dată, după primul semestru al anului şcolar, pentru ca fiecare elev să ocupe, pe rând, toate cele patru posturi din cadrul mini-firmei de exerciţiu.

Scopul rotaţiei posturilor este multiplu şi cuprinde următoarele elemente:

- înlăturarea monotoniei şi a rutinei din cadrul mini-firmei de exerciţiu;
- familiarizarea elevilor cu toate activităţile din cadrul mini-firmei de exerciţiu;
- evaluarea rezultatelor obţinute de elevi pe parcursul desfăşurării activităţii în cadrul mini-firmei de exerciţiu.

Pentru a completa simularea mediului virtual de afaceri al clasei şi a închide modelul firmei de exerciţiu nivel I, este important să se folosească *o aplicaţie informatică.* Aceasta simulează celelalte entităţi aflate în mediul extern al firmei, şi anume: Registrul Comerţului, băncile, administraţia financiară, alţi furnizori şi clienţi.

Aplicația informatică le permite elevilor să-şi îmbunătățească atât competențele de specialitate, cât şi competența digitală, folosind calculatorul pentru realizarea activităților din cadrul mediului virtual de afaceri al clasei, respectiv din cadrul mini-firmei de exercițiu. În auxiliarul curricular de care am vorbit anterior, am indicat activitățile care pot fi realizate cu ajutorul aplicației informatice (Petruşel et al., 2014). Odată cu acest auxiliar curricular a fost concepută şi o aplicație informatică (disponibilă la adresa *bis.econ.ubbcluj.ro:8080/Activitati/frmLogin.aspx*), dar poate fi utilizată şi orice altă aplicație informatică ce simulează mediul extern al firmei, ca de exemplu SimVenture. Această aplicație are un loc bine definit în cadrul modelului firmei de exercițiu nivel I, aşa cum se vede din figura 4.

Este important ca fiecare dintre mini-firmele de exercițiu să interacționeze la un moment dat cu aplicația informatică, sub supravegherea şi coordonarea profesorului.

Pe de altă parte, fiecare elev trebuie să interacționeze cu aplicația informatică, iar profesorul are obligația să le ofere elevilor sprijinul său în utilizarea acesteia. Interacțiunile care au loc între elevii unei mini-firme de exercițiu, aplicația informatică şi profesor sunt prezentate în figura 5.

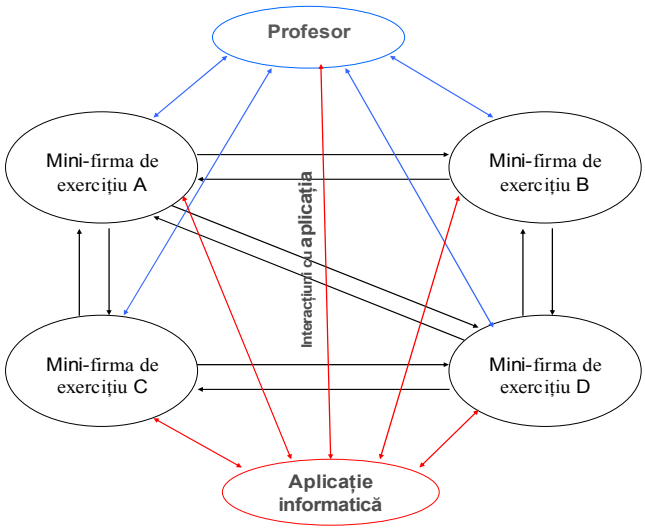

Figura 4. Locul aplicației informatice în cadrul mediului virtual de afaceri al clasei.

În egală măsură, am fost preocupați de simularea activității firmelor de turism. În acest scop, am utilizat un model de analiză strategică a mediului de afaceri al firmei, şi anume modelul celor cinci forțe al lui Michael Porter, pe care l-am adaptat personal la domeniul turismului (Curta, Petruşel & Iftinca, 2015). Pe baza acestor două modele, am prezentat un model de simulare a mediului de afaceri pentru firmele de turism la clasa a X-a de liceu (Curta et al., 2015; a se vedea fig. 6).

Conform modelului propus de noi, mediul virtual de afaceri al clasei este format din mai multe mini-firme de exercițiu, care pot fi touroperatori, agenție de turism, hotel-restaurant şi firmă de catering. Acestea interacționează între ele, dar interacționează şi cu profesorul, respectiv cu aplicația informatică. Pe de altă parte, am descris structura organizatorică şi procesuală a firmelor de turism, precizând documentele care trebuie completate şi activitățile care au loc în cadrul acestora (Curta et al., 2015).

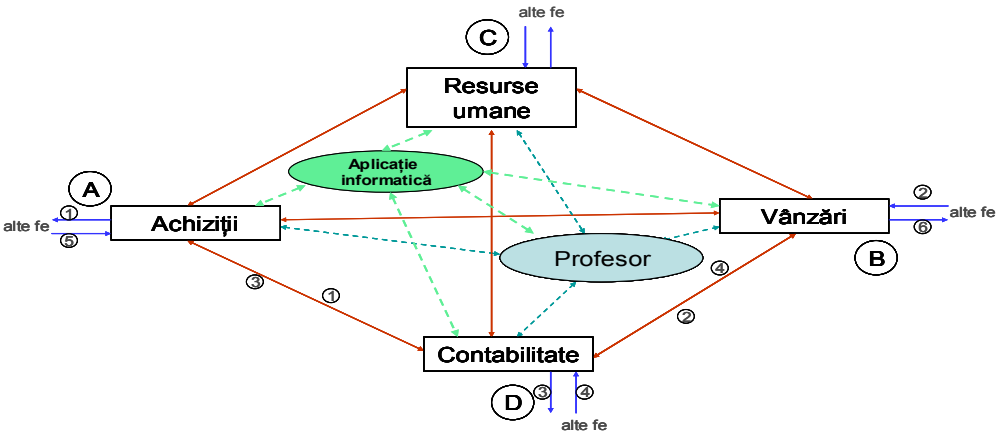

Figura 5. Locul aplicației informatice în cadrul mini-firmei de exercițiu.

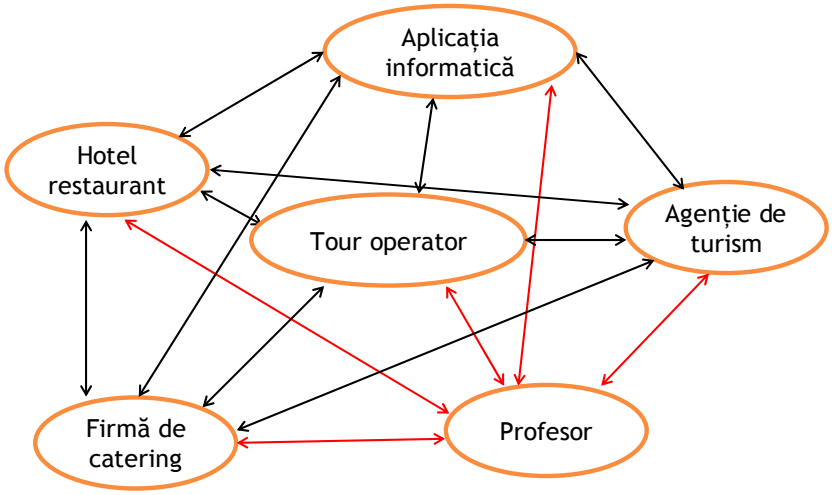

Figura 6. Reprezentarea schematică a modelului firmei de exercițiu nivel I pentru domeniul turismului.

REZULTATELE IMPLEMENTĂRII MODELULUI FIRMEI DE EXERCIȚIU NIVEL I

Modelul firmei de exercițiu nivel I l-am implementat în cele două şcoli în care am predat − Liceul Tehnologic „Alexandru Borza" Cluj-Napoca şi Liceul Teoretic „Ana Ipătescu" Gherla −, pe parcursul a doi ani şcolari consecutivi: 2012-2013 şi 2013-2014.

Populația studiată a fost formată dintr-un număr de 98 elevi din clasa a X-a de la cele două unități şcolare, clase cu profil economic, specializarea servicii. Aceştia au învățat cu ajutorul modelului propus de noi în cadrul orelor de educație antreprenorială şi al stagiilor de pregătire practică comasată, prevăzute în trunchiul comun (T.C.), respectiv Curriculum în Dezvoltare Locală (C.D.L.). Structura populației şcolare studiate este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2

Structura populației şcolare participante la cercetare

	Anul şcolar	
	2012-2013	2013-2014
Total elevi	45	53
Fete	15	27
Băieți	30	26

Pentru a investiga opinia elevilor în legătură cu acest model de simulare a activității firmelor reale şi a cunoaşte impactul acestuia asupra lor, am elaborat un chestionar de opinie. Acesta este disponibil on-line, pe site-ul www.isondaje.ro/sondaj/312755597. Rezultatele obținute în cadrul cercetării exploratorii efectuate au fost publicate într-o revistă de specialitate (Curta et al., 2014).

Elevii au apreciat faptul că şi-au îmbunătățit cele mai multe dintre aspectele legate de învățare (vezi tabelul 3):

- nivelul cunoştințelor dobândite;
- comunicarea cu colegii, respectiv cu profesorul;
- utilizarea calculatorului;
- aplicarea practică a cunoştințelor de specialitate.

Aproape un sfert dintre elevii chestionați au afirmat că şi-au îmbunătățit nivelul cunoştințelor dobândite în primul an şcolar (10 elevi din totalul de 45), pentru ca în anul următor proporția lor să ajungă la aproape o treime (16 elevi din totalul de 53). O evoluție ascendentă s-a observat şi în ceea ce priveşte comunicarea cu colegii, respectiv utilizarea calculatorului.

Tabelul 3

Îmbunătăţirea aspectelor legate de învăţare
prin intermediul modelului mini-firmei de exerciţiu

Aspecte legate de învăţare	Anul şcolar	
	2012-2013 (*N*=45)	2013-2014 (*N*=53)
Nivelul cunoştinţelor dobândite	10	15
Comunicarea cu colegii	12	16
Comunicarea cu profesorul	9	7
Utilizarea calculatorului	2	3
Aplicarea practică a cunoştinţelor	12	12

Pe de altă parte, elevii au considerat că participarea la activitatea mini-firmei de exerciţiu le-a fost utilă în mai multe privinţe (vezi tabelul 4).

Tabelul 4

Utilitatea participării la activitatea mini-firmei de exerciţiu

Aspect	Anul şcolar	
	2012-2013 (*N*=45)	2013-2014 (*N*=53)
Studiul individual	2	4
Schimbul de opinii cu colegii	10	15
Lucrul în grup	14	14
Înţelegerea mediului de afaceri	19	20

Participarea la activitatea mini-firmei de exerciţiu a fost utilă pentru efectuarea schimbului de opinii între elevi (frecvenţa relativă a elevilor care au apreciat acest aspect a crescut de la 0,233 în primul an la 0,283 în anul următor) şi pentru studiul individual (am observat o creştere a frecvenţei relative de la 0,04 în primul an la 0,08 în ultimul an).

Cariera viitoare a elevilor a fost influenţată pozitiv în următoarele direcţii (vezi tabelul 5):

- căutarea unui loc de muncă;
- aplicarea practică a noţiunilor de specialitate;
- comunicarea cu ceilalţi;
- deschiderea de noi oportunităţi;
- încrederea în forţele proprii.

Tabelul 5

Efectele pozitive ale modelului mini-firmei de exercițiu
asupra carierei viitoare a elevilor

Efectul obținut	Anul şcolar	
	2012-2013 (*N*=45)	2013-2014 (N=53)
Căutarea unui loc de muncă	9	9
Aplicarea practică a noțiunilor	10	13
Comunicarea cu ceilalți	10	11
Deschiderea unor noi oportunități	4	6
Încrederea în forțele proprii	12	14

Aproximativ un sfert dintre elevii chestionați au apreciat faptul că modelul mini-firmei de exercițiu îi va ajuta la aplicarea practică a noțiunilor de specialitate, la comunicarea cu ceilalți şi la dobândirea încrederii în forțele proprii, aşa cum se observă din tabelul anterior.

CONCLUZII

Demersul făcut pentru implementarea şi testarea modelului firmei de exercițiu nivel I se înscrie în tendința generală de trecere de la metodologia tradițională la metodologia modernă de predare a educației antreprenoriale, fiind un răspuns posibil la întrebarea „Cum putem să predăm/învățăm antreprenoriatul ?”.

Modelul propus se încadrează în categoria simulărilor comportamentale şi a simulărilor pe calculator, în contextul schimbării de paradigmă, determinată de concentrarea asupra comportamentului antreprenorului, şi nu asupra caracteristicilor personale ale acestuia.

Pe de altă parte, implementarea modelului firmei de exercițiu nivel I permite îmbunătățirea unora dintre competențele-cheie prevăzute în documentele oficiale europene, şi anume:

- competența digitală;
- competențele sociale şi civice;
- simțul inițiativei şi al antreprenoriatului;
- competențele de bază în domeniul matematicii, ştiințelor şi tehnologiei.

Acestora li se adaugă competențele transversale, cum ar fi gândirea critică, creativitatea, rezolvarea de probleme, evaluarea riscului, luarea deciziilor, managementul constructiv al emoțiilor etc.

BIBLIOGRAFIE

Curta, N. C., Petruşel, R., & Iftinca, C. A. (2014). Implementing and Testing Level I extension of Training Firm, *Studia Universitatis "Babeş-Bolyai", Psihologia-Pedagogia*, 2, 41-61, disponibilă la adresa studia.ubbcluj.ro/download/pdf/885.pdf

Curta, N. C., Petruşel, R., & Iftinca, C. A (2015). Business simulation of tourism companies using the level I exercise firm model, *Quaestus Multidisciplinary Research Journal*, 7, 65-74, disponibil la adresa www.quaestus.ro/en/wp-content/uploades/2012/02/curta.nora_pdf

Petruşel, R., Curta, N. C., & Iftinca, C. A. (2014). *Firma de exercițiu nivel I − Auxiliar curricular pentru clasa a X-a*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.